

Latvijas Republikas tiesībsargs

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010, tālr.: 67686768, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv, www.tiesibsargs.lv

Rīgā

26.02.2024. Nr. 6-1/132

Uz 22.02.2024 LNP/2.1.5/24/510

Līvānu novada pašvaldībai
dome@livani.lv

Par skolu tīkla reformu

[1] Latvijas Republikas tiesībsargs ir saņēmis Līvānu novada pašvaldības 2024. gada 22. februāra vēstuli Nr. LNP/2.1.5/24/510 (reģistrēta 22.02.2024. ar Nr. 6-1/140) par Rožupes pamatskolas slēgšanu.

Atbildē norādīts, ka pašvaldība kopš 2023. gada maija aktīvi iestājas par lauku skolu saglabāšanu. Līvānu novada Izglītības pārvalde kopā ar finanšu speciālistiem ir veikusi detalizētu datu analīzi. Analizēti finanšu un demogrāfiskie rādītāji, ņemti vērā ekonomiskie un ģeogrāfiskie fakti, katras skolas skolēnu skaits klasēs, pirmsskolas, ēdināšanas, loģistikas aspekts, skolēnu dzīvesvieta un maršruti uz/no skolas, valsts pārbaudes darbu rezultāti, pedagogu algas likme un slodze katrā skolā, kur pedagogs strādā, pedagogu vecumsastāvs utt. Ar datu analīzi iepazīstināta Izglītības un zinātnes ministrija, domes deputāti, skolu direktori, pagastu pārvalžu vadītāji. Pašvaldība februārī ir tikusies ar Rožupes iedzīvotājiem, skaidrojot situāciju. Tāpat pašvaldība augstākajām valsts amatpersonām ir nosūtījusi vēstules, kurās nepiekrīt valsts finansējuma samazinājumam. Vienlaikus pašvaldība apņēmas ņemt vērā tiesībsarga ieteikumu.

Vēstulē tiesībsargs aicināts aktīvi iesaistīties diskusijās ar Izglītības un zinātnes ministriju, Latvijas valdību un Saeimu, aizstāvēt Latvijas reģionu iedzīvotāju intereses un pieprasot valsts finansējuma saglabāšanu.

[2] Pamatojoties uz Tiesībsarga likuma 11. panta 3. punktā noteikto tiesībsarga funkciju veicināt labas pārvaldības principa ievērošanu valsts pārvaldē, tiesībsargs norāda turpmāk minēto.

[2.1] Katrai iestādei ir savas likumā noteiktas funkcijas. Tiesībsarga funkcija ir veicināt privātpersonas cilvēktiesību aizsardzību, sekmēt vienlīdzīgas attieksmes principa ievērošanu un jebkāda veida diskriminācijas novēršanu un sekmēt, lai valsts vara tiktu īstenota tiesiski, lietderīgi un atbilstoši labas pārvaldības principam. Tiesībsarga kompetencē ir pārliecināties, vai valstī ir izveidots tiesību aizsardzības mehānisms un vai tas darbojas efektīvi. Tiesībsarga atzinumiem ir rekomendējošs raksturs, līdz ar to tiesībsarga institūts ir alternatīvs strīdu risināšanas mehānisms personas aizskarto cilvēktiesību aizsardzībai, kas balstīts uz tiesībsarga personas autoritāti.

Tiesībsargs nevar tieši ietekmēt citas iestādes kompetencē esošu jautājumu izlemšanu, sniedzot saistošas norādes par to, kāds konkrēti lēmums ir jāpieņem. Taču tiesībsargs var sniegt ieteikumus par lēmuma pieņemšanas procesa norisi un būtiskiem aspektiem, kas jāņem vērā, tādējādi veicinot labas pārvaldības principa un bērnu tiesību ievērošanu. Šobrīd saskatāms, ka Līvānu novada pašvaldība aktīvi risina izglītības iestāžu tīkla reformas jautājumus, tostarp iestājas par novada iedzīvotāju interesēm un ar tiem komunicē.¹ Tiesībsargs atzinīgi novērtē pašvaldības rīcību savas administratīvās teritorijas iedzīvotāju interešu aizstāvībā.

[2.2] Kā minēts iepriekšējā tiesībsarga vēstulē, gan starptautiskajos, gan nacionālajos normatīvajos tiesību aktos ir nostiprināts bērna interešu prioritātes princips. Pašvaldībai ir jānodrošina, ka pēc izglītības iestāžu reformas izglītojamajiem tiks nodrošināta iespēja turpināt mācības atbilstoši iepriekš īstenotajām izglītības programmām un apmeklēt interešu izglītības nodarbības. Uzmanība ir pievēršama arī savlaicīgai un ērtai bērnu transportēšanai uz izglītības iestādēm, ievērojot bērnu tiesības uz atpūtu.

Lai arī cik emocionāli smagi nebūtu izglītības reformas jautājumi, iebildumi pret izmaiņām nevar tikt balstīti tikai nepieciešamībā atbalstīt lauku reģionus vai esošo skolu labā izglītības kvalitātē, vai tikai nevēlēšanās mainīt pastāvošo situāciju. Primārajam apsvērumam nemainīgi jābūt bērnu interesēm, tādējādi ar šo principu ir jāpamato reformu noliedzošie argumenti. Piemēram, secinot, ka, slēdzot izglītības iestādi vai kādu posmu, nebūs iespējama bērnu nogādāšana citā izglītības iestādē, neskarot atpūtai nepieciešamo laiku. Vai izglītības iestāžu skaita samazināšana nav

---

¹ Skat., piemēram, Līvānu novada pašvaldības 2024. gada 23. janvāra informatīvo [videoierakstu](#), 20. janvāra informatīvo [videoierakstu](#), 5. februāra informatīvo [videoierakstu](#), 14. februāra informatīvo [videoierakstu](#).

iespējama telpu un materiāltehniskā nodrošinājuma trūkuma dēļ utt. Atbilstoši pašvaldības norādītajam Izglītības pārvalde ir veikusi detalizētu datu analīzi. Tās rezultāti tiesībsargam nav zināmi, taču tie var kalpot par spēcīgākajiem argumentiem informatīvajā ziņojumā minēto secinājumu atspēkošanai. Nevērtējot katras konkrētās skolas situāciju detalizēti, nav iespējams arī viennozīmīgi apgalvot, ka reformas rezultātā cietīs bērnu intereses. Turklāt nav izslēdzams, ka tieši pretēji – izglītības iestāžu tīkla izmaiņas veicinās gan bērnu interešu un tiesību nodrošināšanu, gan arī sabiedrības intereses.

Aicinu Līvānu novada pašvaldību detalizēti analizēt izglītības iestāžu reformu raksturojošos datus un vērtēt pašvaldības skolu tīklu no bērnu labāko interešu skatupunkta.

Tiesībsarga pilnvarojumā

Bērnu tiesību nodaļas vadītāja

Laila Grāvere

* No 2024.gada janvāra Tiesībsarga biroja gatavotie dokumenti tiek formatēti, ievērojot pieklūstamības prasības personām ar uztveres un redzes traucējumiem.